

Midden in Düsseldorf ligt een klein stukje Japan

Achtergrond - 25 maart 2024 - Auteur: Sam de Graaff

Düsseldorf kent de op twee na grootste Japanse gemeenschap van Europa, na Londen en Parijs. Opmerkelijk, gezien het relatief kleine inwonersaantal van de stad. Hoe is dat zo gekomen? 'Meer Japanners, meer economische groei, was de gedachte.'

Halverwege de Immermannstraße staat een rij. Of eigenlijk: meerdere rijen. Groepjes, eenlingen en stelletjes staan keurig te wachten. Af en toe gaat de deur open en brengt iemand een menukaart. Zo kunnen de mensen vast bedenken wat ze gaan eten. Scheelt tijd.

De publiekstrekkingen zijn Japanse restaurants. Ze dragen namen als Takumi, Takeichi en Kushi-Tei. Aan de ene kant zit bakkerij Taka, aan de andere supermarkt Shochiku. Op de kaartendienst van Apple wordt dit gebied aangeduid als 'Little Tokyo'. Een ietwat grootse term voor anderhalve straat, maar het moge duidelijk zijn: midden in Düsseldorf ligt een klein stukje Japan.

Al decennia geldt de Immermannstraße – vernoemd naar (toneel)schrijver en dichter Karl Immermann – als uithangbord van de Japanse gemeenschap in Düsseldorf. Die is met zo'n 8000 mensen de derde grootste van Europa, na die van Londen en Parijs. En dat terwijl die miljoenensteden vele malen groter zijn dan Düsseldorf (650.000 inwoners).

Geschikte vestigingslocatie

Anders dan Londen en Parijs is Düsseldorf geen nationale hoofdstad. Wél is het de hoofdstad van Noordrijn-Westfalen, met 18 miljoen inwoners de bevolkingsrijkste deelstaat van Duitsland. En, niet onbelangrijk: het is een van oudsher belangrijk industriegebied.

“Düsseldorf staat bekend als de tekentafel van het Roergebied”, zegt Christian Tagsold, hoogleraar Japanse studies aan de Düsseldorfse Heinrich Heine Universiteit. Na de Tweede Wereldoorlog was Japan geïnteresseerd in Duitse technologie, met name voor de (zware) industrie. Enorme conglomeraten als Mitsui, met onder meer chemische productie en Mitsubishi, bekend van de auto's, stuurden hun handelshuizen vooruit, op zoek naar een geschikte vestigingslocatie voor hun activiteiten. Deelstaathoofdstad Düsseldorf stond hoog op het lijstje.

Toch was de ogenschijnlijk voor de hand liggende keuze destijds niet zo logisch. “Eigenlijk was Düsseldorf de minst slechte optie”, zegt Tagsold. Frankfurt had de internationale luchthaven, maar viel af vanwege de grote afstand naar het Roergebied. Voor Hamburg bestond die afstand ook, al was die stad wel een aantrekkelijke optie gezien de al grote Japanse gemeenschap daar. Die had zich in Hamburg gevestigd vanwege de haven.

Japanse club

Uiteindelijk viel de keuze van de handelshuizen op Düsseldorf. Langzaam ontstond er een zekere infrastructuur. Winkels, restaurants, verenigingen. Tot die laatste categorie behoort ook de Japanse club Düsseldorf, die in 1964 werd opgericht. De club telt meer dan 4000 leden en organiseert van alles, van tentoonstellingen tot een cursus Tai chi. Er zijn sportteams, meerdere zangkoren en een bridgeclub. Alles om de Japanners zich thuis te laten voelen.

De in Japan geboren Yasuo Inadome is al sinds 2004 lid van de Japanse club. Tegenwoordig is Inadome woordvoerder, maar in het verleden zat hij in het bestuur en was voorzitter. “Doorslaggevend voor de groei van de Japanse gemeenschap was de oprichting van de Japanse school in 1971”, zegt Inadome. Veel Japanse werknemers kwamen tijdelijk

voor werk naar Duitsland. Voor hen was het fijn als ze hun gezin konden meenemen, maar daar was wel een school voor nodig. “Düsseldorf werd met de school een stuk aantrekkelijker”, zegt Inadome. Dat was geen toeval, maar een beleidskeuze: de stad zocht actief mee naar een geschikte locatie. Meer Japanners, meer economische groei, was de gedachte.

Met de komst van de school werd Düsseldorf definitief hét Japanse centrum in Duitsland, ten koste van Hamburg. De eerste school werd gevestigd in Oberkassel, een stadsdeel waar relatief veel Japanners wonen. Het is ook de wijk waar het Eko Haus staat, een in Japanse stijl opgetrokken complex met onder meer een boeddhistische tempel en een kinderopvang. Samen met het gebied rond de Immermannstraße is het een van de meest herkenbare Japanse plekken

van de stad.

'Ideale buitenlander'

Een ander toonbeeld van de Japanse aanwezigheid is de Japanse tuin in het Nordpark, die lange tijd ook werd onderhouden door de Japanse gemeenschap. Inmiddels is het stadsbestuur 'gewoon' voor de tuin verantwoordelijk. In zekere zin is die verandering tekenend voor de Japanse aanwezigheid in Düsseldorf: hoewel die nog altijd erg groot is, klotst het geld niet meer tegen de plinten. "In de jaren negentig kwam de Japanse economie in de problemen", zegt hoogleraar Tagsold. "Dus werden er minder mensen naar Düsseldorf gestuurd. Ook de tuinders voor de Japanse tuin kwamen niet meer."

Toch moet ook niet worden overdreven: de Japanse gemeenschap in Düsseldorf is stabiel. Bijzonder zichtbaar is ze ook nog altijd - door de restaurants en het park, maar ook door de 'Japandag', een festival dat eens per jaar in de zomer wordt georganiseerd. Er is Japanse muziek, Japans eten en Japanse cosplay. De dag wordt afgesloten met een groot vuurwerk.

De viering van de Japanse aanwezigheid is mooi, maar heeft ook iets ongemakkelijks. Hoewel er in Düsseldorf relatief veel Japanners wonen, leven er meer mensen met een Turkse, Griekse, Oekraïense, Poolse of Syrische migratieachtergrond. Toch is er geen Turkijedag of een Pools park. "Japanners worden door sommige mensen gezien als de ideale buitenlander", zegt Tagsold. "Terwijl ze de Duitse taal zeker vroeger niet leerden. Maar er werd gedacht: ze hebben geld en gaan weer terug, wat is het probleem?"

Erg welkom

Uiteindelijk is Japandag vooral een marketingtruc, zegt Tagsold, een manier voor Düsseldorf om zich te onderscheiden. Want feit blijft: meer Duitse steden hebben veel inwoners met bijvoorbeeld een Turkse (migratie)achtergrond, maar Düsseldorf heeft de Japanners.

Marketing of niet, Inadome heeft het naar zijn zin in Düsseldorf. Daarbij helpen de Japanse school, de restaurants en, ja, zelfs Japandag, maar het is ook een mentaliteitskwesitie. De Duitse en de Japanse werkeethiek lijken op elkaar, zegt hij. En Düsseldorf? "De Rijnlanders zijn erg open, gericht op de buitenwereld. Dat heeft vast met de rivier te maken." Lachend: "Of met de Düsseldorfse brouwerijen? Ik heb me hier altijd erg welkom gevoeld."

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel:

<https://duitslandinstituut.nl/artikel/58669/midden-in-dusseldorf-ligt-een-klein-stukje-japan>